

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Το Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού Θεσσαλονίκης και το Ελληνικό Ινστιτούτο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών Βενετίας συνδιοργανώνουν στο μνημειακό συγκρότημα του Campo dei Greci, στην ιστορική Αίθουσα Συνεδριάσεων της άλλοτε ακμαίας Ελληνορθόδοξης Αδελφότητας της Βενετίας, όπου έχει την έδρα του το Ελληνικό Ινστιτούτο, περιοδική έκθεση με τον τίτλο «L' approccio all' uomo bizantino attraverso l' occhio di un collezionista» (Η προσέγγιση του βυζαντινού ανθρώπου μέσα από τη ματιά ενός συλλέκτη).

Στην έκθεση παρουσιάζονται 217 έργα βυζαντινής και μεταβυζαντινής τέχνης προερχόμενα από τη Συλλογή του αείμνηστου Γεωργίου Τσολοζίδη (1928-2002). Η Συλλογή Γ. Τσολοζίδη αριθμεί περί τα 3000 έργα τα οποία αντιπροσωπεύουν διαδοχικές εκφάνσεις της ελληνικής τέχνης από το 6000 π.Χ. έως τον 19^ο αι. Ο Γ. Τσολοζίδης, ως γνήσιος Έλληνας της διασποράς –γεννήθηκε και μεγάλωσε στο Κάιρο – προσπάθησε με τις συλλεκτικές του επιλογές να αιχμαλωτίσει το ελληνικό στοιχείο στις ποικίλες και πολύτροπες αποτυπώσεις του.

Τα 217 έργα της Συλλογής Τσολοζίδη, που παρουσιάζονται στην έκθεση, αντιπροσωπεύουν ορισμένες πτυχές της ως πρόσφατα παραγνωρισμένης καθημερινής ζωής στο Βυζάντιο. Χρονικά καταναμημένα από τους πρώτους χριστιανικούς (2^ο-3^ο) έως τους ύστερους μεταβυζαντινούς (19^ο) αιώνες καλύπτουν διάφορες κατηγορίες τέχνης, όπως της μεταλλοτεχνίας, της κεραμικής και της γλυπτικής. Ανάλογα με τη χρήση τους αναφέρονται σε δύο θεμελιώδεις εκδηλώσεις του βυζαντινού βίου: τη λατρευτική ζωή, δημόσια και ιδιωτική και την καθημερινότητα στο σπίτι και στην αγορά.

Παρουσιάζονται αντικείμενα προσωπικής ευλάβειας, όπως φυλακτά, τα οποία, σύμφωνα με τις αντιλήψεις της εποχής τους, προστάτευαν αυτόν που τα φορούσε από κάθε κακό πνεύμα, ατυχίες, βασκανίες, σωματικές και ψυχικές παθήσεις. Πρόκειται για αποτροπαϊκά φυλακτά μαγικού χαρακτήρα, όπου αναμειγνύονται χριστιανικά, ιουδαϊκά και ειδωλολατρικά στοιχεία, σταυροί εγκόλπιοι και σταυροί λειψανοθήκες, εγκόλπια με σύμβολα ευοίωνα και προστατευτικά, καθώς και για «ευλογίες» που προέρχονται από διάφορα χριστιανικά προσκυνήματα. Όλα αυτά «εικονογραφούν» διαχρονικά δοξασίες και θρησκευτικές πρακτικές. Αντικείμενα ιδιωτικής λατρείας θεωρούνται και οι μικρών διαστάσεων εικόνες από μάρμαρο.

Τη δημόσια λατρεία αντιπροσωπεύουν ιερά σκεύη που τοποθετούνταν στην αγία Τράπεζα των ναών και χρησιμοποιούνταν στην τέλεση της Θείας Λειτουργίας και άλλων τελετουργιών.

Η ζωή του βυζαντινού ανθρώπου στο σπίτι σκιαγραφείται με τα κεραμικά αντικείμενα –που είναι κυρίως επιτραπέζια σκεύη – και τα είδη φωτισμού, ενώ τα κοσμήματα εκφράζουν τη διάθεσή του για προσωπικό στολισμό, μια από τις αρχαιότερες και συνεχείς στο χρόνο εκφάνσεις της ανθρώπινης ψυχοσύνθεσης.

Η ανάγκη του ανθρώπου για ασφάλεια, η επιθυμία κατοχύρωσης της ιδιοκτησίας του και η προσπάθεια διασφάλισης της γνησιότητας εγγράφων και αγαθών διαγράφεται με τα κλειδιά και τα λουκέτα, τις εμπορικές σφραγίδες, τα μολυβδόβουλα και τα σταθμιά για το ζύγισμα νομισμάτων και αγαθών.

Τέλος η οικονομική ζωή και η αυτοκρατορική ιδεολογία, παρουσιάζονται με τα νομίσματα που αντιπροσωπεύουν την οργάνωση και την παραγωγή διαφόρων νομισματοκοπειών της αυτοκρατορίας από τον 5^ο ως τον 15^ο αι.

Τα παραπάνω αντικείμενα συνδεδεμένα τόσο με την πίστη του απλού ανθρώπου, όσο και με τις καθημερινές πράξεις του συνάπτονται με την περιρρέουσα βυζαντινή ατμόσφαιρα της Βενετίας, το σχεδόν άλλο Βυζάντιο ή το μικρό Βυζάντιο όπως ονομάστηκε.

Την έκθεση θα εγκαινιάσει την Τρίτη 11 Ιουνίου και ώρα 13:00 η Α. Θ. Παναγιώτης ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος, ο οποίος, προηγουμένως (ώρα 11:00), επ' ευκαιρία της ονομαστικής του εορτής, θα χοροστατήσει σε Πανηγυρική Θεία Λειτουργία στον καθεδρικό ναό του Αγίου Γεωργίου των Ελλήνων.

Με την ευκαιρία της έκθεσης πραγματοποιείται στο χώρο του Ελληνικού Ινστιτούτου, την Τετάρτη 12 Ιουνίου, επιστημονική ημερίδα με τίτλο «Εξορκίζοντας το κακό: πίστη και δεισιδαιμονία στο Βυζάντιο» στην οποία Ιταλοί και Έλληνες ειδικοί θα προωθήσουν την έρευνα προς αυτή την κατεύθυνση.

Τη δαπάνη της έκθεσης έχουν αναλάβει το Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού και το Ελληνικό Ινστιτούτο της Βενετίας, ενώ ο καλαίσθητος κατάλογος της έκθεσης και τα συναφή έντυπα εκτυπώθηκαν από την έμπειρη Διεύθυνση Δημοσιευμάτων του ΤΑΠΑ.

Η έκθεση θα διαρκέσει έως τις 31 Οκτωβρίου 2002.